

PRELOM

Izda vsak četrtek
Naročnina letno Din 40—
polletno Din 20—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Post. tek. račun št. 10499

Velika noč

Bliža se Velika noč, praznik Vstajenja in Prebujenja, praznik globoke krščanske in življenjske mistike in simbolike. Ta praznik se obhaja v najlepšem letnem času, ko se mrtva priroda budi k novemu življenju, ko klijejo v slehernem človeškem srcu nove nade, nova energija in volja do borbe in življenja.

Da je Kristus vstal, je moral umreti. Preden je umrl, je moral izprazniti kupo bridkosti in trpljenja in prenesti zaničevanje nahujkanega ljudstva. Za »Hozano« je prišlo »Križaj ga«, za njim pa Vstajenje in Poveljanje.

Od tega časa, ko je bila prinesena najvišja žrtev za blagor človeštva, so živele, trpele in umrle neštete generacije. Kolikor posameznikov, toliko različnih usod; vendar vlada nad usodo vseh nešteti ljudi, ki so prešli na zemlji ali pa še žive, trd zakon, ki terja pošteno plačilo za vsak napredek. V krvi in trpljenju, v trdem delu koraka človeštvo naprej po poti napredka. Nič ni v življenju zastoj in le v borbi si priboriš svojo pravico. Toda zapisano je tudi, da trpljenje, ki ga povzroča stremljenje k boljšemu, ni brezmiselno, ampak nujno rodi uspeh. In v tem je velika tolažba in pravičnost.

Ogromna je mera trpljenja, ki ga mora prenašati naše ljudstvo v sedanjem času. Toda to trpljenje že rodi svoj sad, vodi ljudstvo k samopomoči, k spoznanju rešilne poti. Trpljenje ne sme in ne more streti zdravega naroda, ampak mu dvigne moralno energijo. V času duševne depresije se zbira v podzavesti nova moč in kativna odpornost proti zlu, ki ga tlači. Z Golgote vodi pot v Vstajenje.

Bili smo in smo glasniki novega življenja, zbiralci zdrave narodne energije in borci proti propadanju, obupovanju in malodušnosti za novo življenje, za temeljito preobrazbo naših razmer. Ko smo vstali, smo vedeli, da bo borba težka in trda; računali nismo na hvaležnost, preje smo pričakovali nehvaležnost. Zato nas ne more potreti nikako razočaranje, ker smo stopili v borbo brez iluzij, treznega pogleda na ljudi in razmere. Vztrajamo in vztrajali bomo na prvotno načrtani poti, zvesti svojim načelom in spoznanjem. Poznamo ljudi in vedeli smo, da bodo odpadli v času preskušnje slabši, stremuhi, spekulanti in ljudje brez moralne ali s polomljeno moralno hrbtenico. Vemo pa tudi, da je naše seme padlo tudi na rodovitna tla ter bo obrodilo stoteri sad.

Naša pot gre neovzdržno dalje; ne moremo čakati na zamudnike, ki nas ne dohajajo. Mudi se nam, naše ljudstvo trpi na Golgoti in čaka odrešenja.

Mi gremo naprej in s seboj vabimo vse, ki so dobre volje in razumejo znamenje časa. Za trpljenjem pride odrešenje, za Golgote Vstajenje — in v to verujemo.

A. Kuster.

Dimitrije Ljotić v Sloveniji

Nosilec državne liste »Zbora« je imel pretekli dni v Sloveniji devet uspešnih shodov Slovensko ljudstvo je razumelo njegovo besedo in se priključilo enotni fronti vseh poštenjakov Jugoslavije

Dnevi lepih, nepozabnih vtisov so za nami. Dnevi, ki so nam povsem jasno in ostro začrtali našo pot. Dnevi, ki so nam določno pokazali, v katero smer gre naše delo in naša bodočnost.

Dovolj je bilo omahovanja in iskanja, dovolj nerazsodnih korakov in podvigov: pravi slovenski bojevniki in borci smo ostali na oni poti, ki smo si jo začrtali 7. januarja 1934, ko je na mogočem uničnem shodu prvič prodrla naša beseda med slovensko ljudstvo. Od te poti nismo in ne bomo odstopili. Preveč odgovornosti polna pred ljudstvom in zgodovino je naša naloga.

Tega smo se zavedali, ko smo navezali stike s tov. Dimitrijem Ljotićem, vodjo jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«. Dobro smo vedeli, da je naše delo v Sloveniji, pa naj bi bilo še tako zveličavno in odrešilno, brez prave podlage in hrbtenice, če se ne razširi na vso državo. Kaj bi pomagalo, če bi bil na Slovenskem prav vsak človek resničen in iskren bojevnik in bорец za našo stvar, drugod v državi pa bi teh borec ne bilo! Prav nič bi se ne spremenilo; naš glas bi morda segel do Beograda, pa bi tam žalostno in neobgljeno utonil v morju glubih ušes.

Sedaj je stvar drugačna. Nismo več osamljeni na slovenskem koščku Jugoslavije. Z nami koraka ramo ob ramo mogočna armada srbskih in hrvatskih borec, organiziranih v jugoslovanskem vse-ljudskem gibanju »Zbor«.

Pretekli dni je bilo širom Slovenije 9 shodov, na katerih se je tov. Dimitrije Ljotić, ki stoji na čelu jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«, predstavil slovenskemu ljudstvu. Če hočemo govoriti odkrito, moramo povedati, da si od teh shodov nismo mnogo obetali. Čas, v katerega so padli, je bil mnogo prekričani in nepripraven za kaj takega. Toda zgodilo se je tudi pri nas po Ljotićevih besedah, ki tako značilno in preprosto obenem orišejo naše gibanje:

»Zaorali smo in posejali...«

Marsikak Ljotićev shod v Sloveniji je bil v začetku buren. Nasprotniki, ki niso vedeli, zakaj so nasprotniki, so se organizirali in poskusili rušiti. Bilo jih je malo, toda za rušenje ni treba mnogo ljudi. Toda povsod je njihov poskus spodletel. Ljudstvo je prislunilo preprosti toda iskreni Ljotićevi besedi, prislunilo največ zato, ker ni bila vsiljiva in demagoška. Skromna in obenem borbeno je bila ta beseda, kakor je skromen in borben njen besednik. In ljudska duša ga je razumela. Globoko jo je dojmila njegova beseda. Ljudstvo ni odhajalo z njegovih

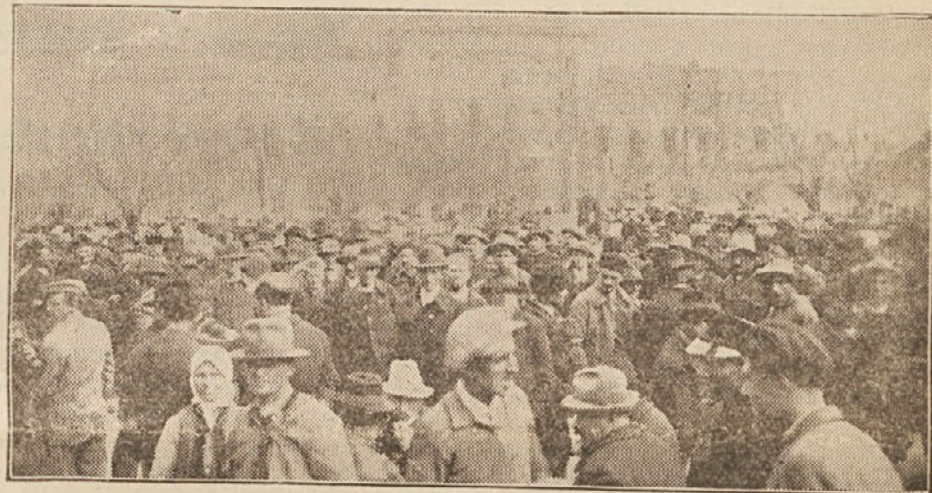
shodov prešerno in kriče, ampak tiho in razmišljajoče. Čulo je resnico. In sedaj razmišlja...

»Zaorali smo in posejali...«

Organizacija jugoslovanskih poštenjakov vstaja in grozi. Slovenski bojevniki jo hočemo podpreti. Podprli jo bomo ne samo pri volitvah 5. maja, ko bo vsak pošten Slovenec, ki še v tej od gmote prežeti dobi čuti in misli iskreno ter se še ni predal na milost in nemilost brezbriznosti in brezupju, oddal svoj glas za listo tov. Dimitrija Ljotića, ampak predvsem

po volitvah, ko bo šlo za to, da naša temeljna načela in smernice postanejo meso in kri. Te volitve, od katerih si ne sme nihče ničesar obetati, imajo samo nalogo, da se zberemo vsi ljudje dobre volje v tej državi in da se med seboj spoznamo in povežemo. Zaradi tega ponavljamo besede tov. Ljotića, ki jih je govoril na vseh shodih širom Slovenije:

— Če niste naši po srcu in po duši, vas prosimo, da ne glasujete za nas. Takih glasov ne potrebujemo. Potrebujemo ljudi-borce, ki bodo pripravljene tudi na žrtve.

Večtisočglava množica šumadinskih kmetov poslušá Ljotićevo besedo v Azanji dne 7. t. m.

Govor tov. Dimitrija Ljotića

Da bi bilo naše poročilo popolnejše in bolj enotno in pa ker iz tehničnih ozirov ni mogoče objaviti vseh govorov, ki jih je imel tov. Ljotić na vseh shodih širom Slovenije, objavljamo izveček, jedro vseh njegovih govorov, ki jih je govoril v soboto, nedeljo in ponedeljek:

Dragi tovariši!

Žal mi je, da ne morem govoriti slovensko. Razumem slovensko, toda ne znam pravilno govoriti. Potrudil pa se bom in upam, da me boste razumeli. Govoril bom iskreno, tako, kakor mislim.

V tajništvu jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor« v Beogradu leži na mizi velik zemljevid Jugoslavije. Ta zemljevid postaja od dne do dne bolj rdeč. Vsak dan prihajajo sporočila iz raznih krajev države o tem, kako naša misel prodira. In kjer se je naša misel usidrala, kjer smo zaorali in posejali, tam napravimo rdeč znak. In karta postaja čedalje bolj rdeča. Danes že ni več predela v naši državi, kjer se ne bi razširila naša misel. Dva-najst časopisov propagira naša prizadevanja, na stotine naših prijateljev v tem trenutku širi našo misel.

Zakaj smo šli med ljudstvo in kaj nas je napolnilo, da smo sprejeli težko borbo?

Potovali smo po Srbiji, Črni gori, Vojvodini, Hrvatski, Južni Srbiji, potovali po Bosni, Hercegovini, Sloveniji, povsod pa smo opazili nekaj skupnega. Povsod smo opazili, da je ljudstvo nezadovoljno. Povsod smo srečavali ljudi neveselih trpkih obrazov in povsod smo čuli iste težave. Nikjer nismo med ljudstvom opazili zadovoljnosti, nikjer blagostanja. Danes, ko se toliko govori o edinstvu države in naroda, smo spoznali, da je jugoslovansko ljudstvo zedinjeno v nezadovoljstvu. Povsod najdemo ene in iste nadloge, ki pod različnimi imeni tarejo vse ljudstvo. Povzročili pa so jih isti vzroki. Tega pred nami še nihče ni hotel povedati ljudstvu. Naše ljudstvo je treba zediniti z isto voljo in z istim hotenjem. Zaradi tega nismo

ustanovili stranke, ampak smo ustanovili gibanje.

Jugoslavija obstoja že 16 let. Kljub temu pa je v njej toliko nezadovoljstva. In vendar je ta država organično nujna zgodovinska tvorba. Zgodovina jugoslovanskega ljudstva je dolga že 1300 let, pa vendar noben njegov del ni imel delj časa kakor 200 let svoje narodne države. To opazimo, če pogledamo i slovensko i hrvatsko i srbsko i bolgarsko zgodovino. Te države so bile zgrajene na preozki podlagi, da bi mogle delj časa kakor 200 let obstojati, ker so bile premalo odporne. Šele 19. stoletje je prineslo idejo o močni narodni državi vseh Južnih Slovanov. In začetek 20. stoletja je to idejo uresničil. Tako je Jugoslavija nastala. To je izhodna točka jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbora«.

Zakaj se je v Jugoslaviji v teh 16 letih nabralo toliko nezadovoljstva? Zato, ker nismo imeli državne in splošne ljudske politike, ampak smo imeli političko strank, katerij in klik, politiko, ki je šla za tem, da ugodni interesom posameznih oseb ali skupin, organiziranih v strankah, katerijah in klikah. Vsa težka in usodna vprašanja so se reševala z ozkega, strankarskega stališča, ne pa s splošnega ljudskega stališča. Vodila se je in se še vodi politika »naših« ljudi. Ako nisi naš, težko tebi! Naše gibanje pa trdi: Država in ljudstvo — to je politika! — Gotovo ste imeli tudi pri vas državnega uradnika, bodisi višjega ali nižjega, ki je vestno vršil svojo službo ljudstvu in državi, čigar službovanje je bilo veskozi zakonito in prožeto z iskrenim prijateljstvom do ljudstva. In doživeli ste, da je bil ta uradnik preganjan, prestavljen ali celo reduciran. In ste zopet imeli državnega uradnika, čigar delovanje je bilo v nasprotju z onim zgoraj, pa je ta uradnik v nasprotju od onega napredoval na višje položaje. Zakaj? Ker je ta drugi uradnik deloval za svojega vplivnega prijatelja

Slika z Ljotićevega shoda v Smederevu dne 7. t. m., kjer je bilo zbranih 7000 kmetov

Toda to more biti le, ako je temelj oblasti čvrst in stabilen.

*

Zato so nam povsod verjeli, ko smo govorili, da ne prihajamo ne po glasove ne po mandate. Prišli smo, da našo misel zasejemo na ljudski njivi. Ne misel iz knjig ali tujih vzorov, nego misel, ki je vznikla iz posebno pazljivega opazovanja in proučevanja našega nezadovoljstva in ki se je preizkusila in dozorela v lastnem globokem izkustvu onih, ki jo nosijo.

Potrebno je, smo govorili, da naša misel postane popolna ljudska last, da jo ljudstvo spozna in vzljubi in se ji preda.

Težave, ki jih ljudstvo in država prenašata, so izredno velike in hude. Naj nihče ne misli, smo rekli, da bodo prenehale brez težke in mukapolne borbe. Mi ne moremo kakor čarovniki pričarati in stresti ljudstvo iz rokava pravice, red in blagostanje. To so ogromne dobrine, ki jih je treba zaslužiti in izbojevati.

Nam za to niso potrebni prazni glasovi, ampak bojevniki in borci. Nesposobni in drugi ljudje so med seboj globoko povezani. Pošteni in pravični državljani pa se med seboj ne poznajo. Spoznali pa se bodo in trdno povežali med seboj v skupni misli, ki jo za nje nosimo in propovedujemo.

Ko se bo stotisoč ljudi spoznalo, vzljubilo in se izpolnilo z eno mislijo, bo to ogromna sila.

Ne bije boja število, nego neugnana energija, ki izvira iz prepričane, čiste in krepko odločene skupine ljudi.

Samo te in takšne ljudi iščemo sedaj pri volitvah. Zaradi njih potujemo in za nje govorimo. Ostali nam res niso potrebni. Naj glasujejo za druge državne liste.

Končali smo navadno takole:

— Izvršili smo sedaj delo, ki se opravi vsako leto na vsaki njivi.

Zaorali smo globoko in posejali. In odhajamo.

Ko sejavce odhaja, se njiva ne zdi v mnogočem spremenjena. Zemlja je črna, a seme molči.

Toda vziše božje solnce. Zagreje zemljo. Seme klije. Videz njive se izpreminja. Sejavčevu delo vznika, raste in zeleni.

Sele potem pride žetev, za katero bomo tudi mi imeli toliko potrpljenja, da pridemo drugič.

*

Rekli smo že vnaprej in sedaj ponavljamo: Tudi mi sami se zavedamo, da te volitve ne bodo spremenile ljudske nezadovoljanosti.

Toda nezadovoljstvo je splošno, globoko in jedva pritajeno. In iz tega nezadovoljstva se poraja dolgočasje in brezup.

Dolgočasje in brezup pa ne odgovarjata življenju. Sta znanilca boleznin in smrti, ne pa znanilca zdravja in radosti.

In zdravo ljudstvo ju zaradi tega ne more prenašati.

In tako na eni strani trdimo, da volitve ne bodo rešile ljudstva iz nezadovoljstva, na drugi strani pa govorimo, da ljudstvo ne bo moglo prenesti dolgočasia in brezupa.

Ne bo ga preneslo, pravimo, brez nade in brez vere.

Mi smo hoteli to nado in vero prebuditi.

Prepričani smo, da smo v tem uspeli.

In zato smo bili globoko prežeti radosti, ko smo odhajajoč iz male Lastve, sela v ljutem kamenju na meji Hercegovine in Bosne, odhajajoč ne po svoji ne po ljudski želji, čuli vedre glasove:

»Srečno pot in Bog daj, da bi seme vzniklo!»

Zakaj kupujejo skoro vsi Celjani in okoličani Celja že 30 let svoje potrebščine v Trgovskem domu Stermecki in zakaj tudi naročujejo iz vse Jugoslavije blago pri tvrdki Stermecki? Zato, ker kdor je samo enkrat kupoval v Trgovskem domu Stermecki, se je prepričal, da se prodaja samo dobro blago po nizkih cenah. Pred 30 leti je tvrdka začela z enim pomočnikom in danes zaposluje v trgovini in v tovarni za perilo in obleko preko 100 ljudi, kar je dokaz, da se v Trgovskem domu Stermecki res dobro kupuje, ker se drugače ne bi mogel tako razširiti. Ako še niste odjemalec, poizkusite ter zahtevajte še danes novi, veliki ilustrovani cenik in vzorce, katere prejmete brezplačno. Trgovski dom Stermecki, tovarna perila in oblek, Celje št. 32.

»Delegatski zbor«

V zvezi z izjavo članov OIO »Boja« in s pojasnilom tajništva v 15. številki »Prelom« smo naprošeni objaviti:

Sestanku delegatov skupin bojevnikov, ki se je vršil v nedeljo 14. t. m. ne moremo priznati značaja delegatskega zbora v smislu pravil »Boja«. Kot tak ni bil pravilno sklican, overovljenje pooblastil ni bilo izvršeno od pristojnih organov, se ni pravilno vršilo in sklepi zbora so neveljavni.

Zato tudi ne moremo sprejeti na znanje poročil o izključitvi onih bivših članov OIO, ki so z znano izjavo odložili svoja odborniška mesta, temveč se še vedno smatramo za člane »Boja«. Pravitako ne priznamo veljavnosti tako izvoljenega novega OIO.

Cel postopek pri sklicanju tega sestanka delegatov, prilaščanje pravic delegatskega zbora in še več, cel postopek pri razpravi in sklepanju je kričal zoper, pravila, zlasti pa zoper duha bojnega tovarištva in demokracije, ki jo imajo glavni povzročitelji tega sestanka vedno v ustih, ne pa v srcu.

Razsodnemu članstvu se zdi krivično, da so bili tovariši izključeni po dolgotrajnem, napornem in plodonosnem delu, o čemer nepobitno priča ogromno število od njih ustanovljenih organizacij, ne da bi bili pravilno obtoženi, pozvani pred razsodišče, kjer bi se mogli zagovarjati, kot je običajno v podobnih prilikah širom kulturnega sveta, zlasti pa v organizacijah z demokratskim ustrojem, na katerem temelji tudi »Boj«.

Da se upostavi pravno stanje v organizaciji, zahtevamo, da okrnjeni OIO, ki mu načeluje I. podpredsednik tov. Vidmar, pripravi in skliče v primernem času v smislu pravil delegatski zbor, ki naj prepreči take nezakonitosti v organizaciji, ki se je od vsega začetka borila za zakonitost, poštenje, tovarištvo, ter naj povede »Boj« k novemu delu za zmago njegovih prvotnih smernic in načel.

Protestiramo proti očividni pristranosti resolucije tega sestanka, ko preko okvirja sklepa banovinskega odbora in preko svoje pristojnosti posega v državljanske pravice članov »Boja«, ko jih poziva, da v slučaju, če nastopijo kot kandidati, namestniki ali predstavniki katerekoli liste, odložijo svoje funkcije v »Boju«, ker to meri na abstinenco, ki jo kot borbeni ljudje odklanjamo. Posebno pa obsojamo, da se je upoštevalo kot obtežljivo pri »izključitvi« bivših članov OIO dejstvo, da kandidirajo na državni listi tovariša Dimitrije Ljotiča, dočim se kandidiranje ne jemlje v zlo tovarišem na vladni ali na ostalih opozicijskih listah.

Razumemo ogorčenost tovarišev, ki vse to obsojajo, vendar jih pozivamo, da vztrajajo na svojih mestih in v članstvu, da upostavimo red in zakonitost v organizaciji. S podvojeno požrtvovalnosjo naj nas podpirajo v naši sedanji akciji s tov. Ljotičem na čelu. Zlasti naj podprejo in širijo naše glasilo »Prelom«, ki bo vztrajalo na poti, ki si jo je začrtalo s svojo prvo številko in ji ostalo zvesto vse doslej. Prizadeti.

Jugoslavija iznad vsega

Ko se je pred kratkim dosednji angleški poslanik v Beogradu g. Henderson po petih letih prebivanja med nami poslavljval pred odhodom na svoje novo mesto, je dejal v Beogradu pred množestvilnimi prijatelji, ki si jih je pridobil tekom svoje službene dobe v prestolici, da se glasi priporočilo, ki nam ga dá ob slovesu: »Jugoslavija iznad vsega. — Tako je poročal »Slovenec«.

To geslo, ki je posneto po besedah nemške himne in je videti na prvi pogled — vsaj na zunaj — le duhovita domislica, krije v sebi globoko resnico, ki jo je tujec, a vendar prijatelj naše države in poleg tega diplomat in sin politično modrega angleškega naroda, gotovo dojel bolj ostro in določno kot kateri koli izmed nas. To pa zato, ker je stal izven našega domačega meteža, v katerem mi sami, ki se pehamo sem in tja, občutimo le prah vsakdanjega direndaja, ki nam nevedno silijo v oči ter nam jemlje bistrino pogleda, dočim ne vidimo visoko nad sabo divne svetlobe tiste zvezde, ki nam jo je poslala usoda, da nam sveti in da nas vodi. Toda Anglež je motril od strani vse naše početje in se začudil nad žarki zvezde vodnice, ki nam je poslana od zgoraj, spoznal je pa tudi, kam ta zvezda vodnica kaže, spoznal je, po kateri poti nam je hoditi in povedal je to svoje spoznanje z besedami: »Jugoslavija iznad vsega«.

Najboljši sinovi našega naroda — omenimo v teh dneh žalostnega spomina rajnega kralja Aleksandra — so se vedno in že davno poprej zavedali nauka, ki nam ga je te dni dal tujec. Zakaj? Zato, ker so bili dobri. Dobri pa so bili zato, ker so bili nesebični. To pa pomeni, da niso mislili samo naše in na ozki krog svoje rodbine, marveč da so se zavedali skupnosti z ljudstvom ter so v vseh svojih sklepih in odločbah gledali na splošno, ne pa na osebne koristi. Ne jaz ne ti, marveč Jugoslavija iznad vsega!

Za nas Slovence je problem jasno postavljen. Razdelitev našega ozemlja na dva kosa ali celo na tri — ali pa ostane Slovenija sicer najmanjša, pa vendar srečna in materi Jugoslaviji ljuba hčerka. Naše ozemlje se nahaja na živahnem kraju. Vzhod in zahod, sever in jug si na tem koščku zemlje podajajo roke. Po alpskih dolinah in kraških planotah naše domovine vodijo skozi naše kraje poti in ceste iz Lahov v Nemce in Ogce, z Balkana proti deželam evropskega zahoda. Ta naša zemlja je torej radi svojega položaja prehodna dežela in le težko se ji ogne, kdor hoče iz sredozemske ugrezline v donavsko kotlino. Zato so po naši zemlji vedno iztezali roke mogotci, ki na žalost niso bili naše krvi. Že Rimljan je pri nas zidal svoje kastele — Mirje takorekoč sredi Ljubljane je s svojim rimskim zidom še danes v tem pogledu nem, a zgo-

be za našo zemljo, kolikor smo je še ohranili. Jasno se moramo zavedati, da je ni rešitve Slovencem izven Jugoslavije, da pa rešitve vse dotlej ne bo zanje, dokler Jugoslavija ne bo nepremagljiva. Takšna pa bo postala samo tedaj, ako bo povezana v vseh svojih delih s cementom pravičnosti, enakosti in sloge. Potem bo zaupala sama vase. Zaupanje vase je edini vrelce prave moči. Zanašanje na tujo pomoč je prvi korak do propada.

Torej še enkrat ne samo po nasvetu angleškega prijatelja, marveč iz lastnega spoznanja: Jugoslavija iznad vsega!

JPJ.

Vojska zamene

Odmev na naše misli o tem, kdo naj izvede zameno pri vodstvu javnih poslov.

Nič ni v življenju naroda veličastnejšega od one notranje sile, ki razgiblje pripadnike razkosanega naroda v borbo za ujedinenje. Samo borba, ki temelji na velikih idealih, vodi k zmagi. Najlepše primere za to imamo v svetovni vojni.

Kakšna je to bila sila, ki je nosila srbsko vojsko preko albanske Golgote — brez ugovora in upora?

Kakšna je to bila sila, ki je vodila naše dobrovoljce iz bivše monarhije, da so se napotili preko cele Rusije, okrog cele Azije na Solunsko fronto — ali tiste druge, ki so šli v Dobrudžo v krvave borbe?

Kakšna je to bila sila, ki je nosila preko Atlantskega oceana jugoslovanske dobrovoljce iz Amerike — kjer so živeli v najboljših gospodarskih razmerah — na Solunsko fronto?

Dobrovoljci iz bivše monarhije so imeli na izbiri samo dvoje: ali zmago — ali pogin, kajti živeti niso smeli pasti v roke Avstrijev in Nemcev, kjer so jih čakala vešala. Torej poleg drugega trpljenja še ta nevarnost! Toda tista notranja sila je bila močnejša od vsega — tudi od smrti!

Samo taka vojna za ujedinenje stavlja na usodno preizkušnjo življenjsko moč vsega naroda, kajti vsak narod je vreden toliko, kolikor je v njem sile za žrtvovanje t. j. kolikor se vsaki njegov posameznik more in hoče žrtvovati za narodno celoto. Srbska vojska in jugoslovanski dobrovoljci so dokumentirali pred vsem svetom, kako ogromna je požrtvovalnost v jugoslovanskem narodu. Na svetu ni takih gospodarskih in ekonomskih elementov, radi katerih bi ljudje stavljali svoje življenje na kocko! Življenje se daje samo za ideale!

Naš narod je gibala skozi vse to trpljenje instinktivna, podzavestna sila, ki ga je vodila v junaško borbo do končne zmage — to pa le zavoljo ohranitve svojega plemena (rase) in svojih rasnih vršin, da bi vendar že enkrat zamogli izrabititi svojo rasno kulturo in jo vložiti kot svoj kamen v veliko zgradbo splošne človeške kulture.

Ravno zavoljo tega je naš celokupni narod pričakal in sprejel leta 1918 vračajočo se svojo jugoslovansko solunsko vojsko z neomejenim navdušenjem; vse mu je bilo preslabo, vse premalo, kar je storil, da bi tej vojski izkazal dovolj časti, ljubezni in hvalečnosti.

Toda: dočim so naši hrabri vojaki kot narodni izgnanci vodili strahotne vroče borbe na raznih bojiščih, je počivala tista profitorska množica v hladovini ter čakala mirno, da pride zmaga, da bi se kot roj koblic vrgla na ta naša plodovita polja, da jih popasejo. Tako se je zgodilo, da je vojska napravila red, bojevniki so se vrnili na svoje domove — toda profitarji, ujedineni iz ene in druge plati, so se krohotali kosovskemu romantizmu mlada jugoslovanskega naroda, širili se po vsej naši izmučeni zemlji skozi dolgo vrsto let — porazni rezultati tega pustošenja kričijo v nebo na vsak korak.

Prišli smo sedaj do tiste mere, ko se moramo spomniti one silne Solunske vojske in njene visoke morale. Ta morala še vedno živi med nami, ona mora povesti Jugoslavijo v boljšo bodočnost. Ta morala mora priti do izraza v vsem našem narodnem življenju in to potom mlajših generacij. Ko pa bodo te generacije z našo pomočjo — kot ena sama ogromna VOJSKA ZAMENE zbrisala s površja profitarstvo, bo to končna in največja zmaga jugoslovanske narodne misli. Junaki — zamenjajte profitorske strahopetce!

(Iz »Otažbine«, glasila tov. D. Ljotiča.)

Domovina kliče v zbor junake v nejunski dobi!

Tako nastale razmere so pokazale v našem tako idealno zasnovanem bojevniskem gibanju našo majhno, omejeno in ozkosrčno slovensko naravo, z vso navlako medsebojne zavisti, intrig, podtikanja in v naprej sumničenja, namesto resnične tovariške vzajemnosti, iskrene medsebojne zaupanja ter vedrega vsedravnega jugoslovanskega pogleda na razvoj našega gibanja širom Jugoslavije v sodelovanju z enakomislečimi vojnimi tovariši...

Misleč, da so to pač porodne težave našega mladega, s tolikim elanom započete bojevniskega gibanja, sem vztrajal in sodeloval iskreno, odkrito in pošteno vse doslej upajoč, da bodo počasi le prodrila lepa načela v duše in srea, predvsem pa v miselnost in delo posameznikov.

Toda razmere so postajale z dneva v dan žalostnejše. Nekateri posamezniki, ki bi morali biti vedno večji svetilniki in pravi apostoli gibanja in načel »Boja«, so začeli razkrivati svojo popolno nebojevniško goloto... Kaj načela, kaj pravila, kaj tovarišstvo, kaj demokratičnost itd. ...

Gazilo se je vse vprek z desne in z leve, samo da obvelja lastna trma, se obvaruje osebni prestiž in ambicija ter se doseže moč, tudi osebna korist ali pa se izpolni mogoče celo od zunaj naročena naloga razdiranja.

Izposojevanje bojevniskega svojstva in imena za takšno nebojevniško početje in demagogijo nad narodom, je zločin. Moja notranost mi ne dopušča, da bi nosil še nadalje pred svojo vestjo soodgovornost za takšno početje.

Zato sem se odločil za prednji korak ter se umaknem obenem iz »Boja« vse dotlej, dokler ne stopi »Boj« zares tudi dejansko na realna tla brezkompromisnega izpolnjevanja svojih načel ter se priključi jugoslovanskemu vsedravnemu ljudskemu gibanju za vso državo z istimi načeli in istimi cilji.

Iskreno pozdravljam Vas kakor tudi delegate bojevnikov. Želim, da bi »Boj« šel po poti svojih načel ter ostajam

s tovariškim pozdravom

Alfonz M. Lorgier.

Ljubljana, 13. aprila 1935.

Izjave o položajni funkciji v O. I. O. »Boja« so poslali nadzornemu odboru tudi tovariši: Miroslav Zupan, Ivo Marinko in Matko Štefe.

Psalmi novega Davida psalmista

II.

Kdaj boš, o Gospod, storil, da bo zemlja Tvoja postala moj raj, raj bednega, siromašnega, skrušenega in ponižnega Tvojega molivca.

Kdaj boš, o Gospod, uničil kugo in tarnanje nesrečnih in revnih, kdaj jim boš dovolil, da bodo imeli v svoji skromnosti dovolj dela in kruha, da bodo slavili Tvoje ime v svoji veliki ponižnosti.

Kdaj boš, o Gospod, obrnil Tvoje oči na moje muke in bolečine, na trpljenje onih, ki Te spoštujejo in ljubijo, pa jim življenje vene v bedi in nesreči.

Kdaj boš, o Gospod, uslišal prošnje delavcev na zemlji in na vodi, delavcev v mračnih rudnikih in tovarnah, ki s svojimi žuljevimi rokami rijejo po Tvoji zemlji in s svojim znajem poje temelje palač in ustvarjajo čuda, pa nimajo zadosti kruha in spokojnosti.

Kdaj boš, o Gospod, nasitil lačnega in napojil žejnega trpina in mučenika človeka, kmeta in delavca, ki po veliki zapovedi Tvoji dajejo Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega, in ljubijo svojega bližnjega kakor samega sebe.

Kdaj boš, o Gospod, povrnil pajkom, ki sesajo kri Tvojega rodu, kdaj pokončal gosonice, ki uničujejo listje rož in rastlin, kdaj uničil črve, ki zastrupljajo in upropaščajo plodove.

Kdaj boš, o Gospod, odstranil mrak z oči Svojega ljudstva, ki ga ljubiš.

Kdaj boš, o Gospod, razsvetlil pot svojemu ljudstvu in ga pripeljal v obljubljeni deželo.

Kdaj boš, o Gospod, zaščitil pravične in poštene, grešnike in farizeje pa izločil iz Svojega hleva, da ne bodo zastrupljali Tvoje zemlje s svojim strupom.

Kdaj boš, o Gospod, iztrebil kugo in gobavost s Svoje zemlje in uničil bolezen in sramoto, licemerstvo in podlost, grabeljivost in maščevalnost.

In ponižno, glej Gospod, stojimo pred Tvojim licem in čakamo Tvoj čas in tarnamo kakor prerok Jeremija in vodah babilonskih:

Usmili se in reši nas!

In čakamo velikih Tvojih del in nadenjamo svoje sile, da proslavimo Tvoje ime in delamo po Tvojih postavah in kličemo kakor glas vpijočega v puščavi:

Usmili se in reši nas!

In prenašamo gorje in trpimo kakor Sin Tvoj na mučeniškem križu in v nesreči in bedi preživljamo svojo dobo in iščemo svojo rešitev v veliki Tvoji milosti:

Usmili se in reši nas!

Iz ljudske pesmarice

KAJ PRAVI NAŠ KMET

Ker bilo dozdam je v navadi povsod, da kmete je vodil le kakšen gospod, ki hujskal je strastno na strankarski boj, je v krizo prišel ves naš kmetijski obstoj!

Pridelkom, živini se nižajo cene, a davki so višji — pomoči nobene; kar kupiš, drago je in tuje blago; vse tarna v skrbeh in vprašuje: Kaj bo?...

Poprej so trdili, da stranke so krive nam vsega gorja. (Saj so res vse vsiljive, ter ljudstvo razdvajajo.) Zdaj pa

pregledajte, kaj so naredili — brez strank!? Pa povejte, da kmete ne bomo več takih volili, ki so nas do zdaj brez pomoči pustili!

Mi nočemo strank, ker smo vsi trpini. Vsi bodimo složni, po vsej domovini! Vse strankarje razne pustimo na miru naj kmet ne sledi jim v nobenem oziru!

V zadržništvu iščimo samopomoč! Le v tem je rešitev vseh naših težkoč!!! Gospod ne bo rešil nas krize! — Le kmet zaveden in složen, bo zboljšal ves svet!!!

To pravi pošteni, zavedni naš kmet, ki hodil je v šolo le v tretji razred, a mnogo preživlja političnih zmed. Zdaj sodijo naj pa učeni možje, in nam povedo — če zmoli se jel!!!...

Franc Beltram.

NAŠ DELAVEC

Ivan Marjek:

Delavstvo in družabni red

(Nadaljevanje.)

Merodajni faktorji in odgovorni činitelji, kateri imajo po svojih položajih odločujoč vpliv in kateri so poklicani uravnovesiti razmerje v človeški družbi, ne razumejo v popolni meri resno kritičnega položaja, v katerem se nahaja današnja družba. Za poživitev gospodarstev, za odpravo brezposelnosti in

Ponavljamo: Igra z ljudstvom je v Jugoslaviji prepovedana!

sličnih oblih nujnosti, se na vse mogoče načine tako eksperimentira, da končno stvari več škoduje ko koristi, a to vsled tega, ker stanovi, katerih se stvar tiče, ne sodelujejo. Vsako misel, stremljenje ali delo iz neparlamentarnih ljudskih krogov, za odpravo napačnih zakonov, krivičnih ukrepov ali navad, se smatra enostavno za protidravno, protinacionalno in celo za komunistično. Ljudstvo, ki čuti, doživlja in gleda splošno ubožanje, brezposelnost in z njo združeno bedo, nebroj konkurzov, fantastično število eksekucij, razprodaj, deložacij itd. se pa zavzeto vprašuje, zakaj, kaj je tega treba. Na drugi strani se pa na vsa usta govori in v celih kolonah piše, da je kritika teh žalostnih razmer in dejstev protidravna, komunistična, torej po zakonu strogo kazniva. Vsem, ki nezavedno v tem pravcu agitirajo za to, česar se najbolj boje, rečem samo to, da prenehajte izganjati hudiča z belcebubom. Posvetite svoje moči in zmožnosti s sodelovanjem z vsemi stanovi brez sebičnosti v obči blagor družbe. Ako pa tega kdo ni zmožen, naj se pa drugim zmožnejšim umakne, ker to zahteva čas in bodočnost družbe. Socialno vprašanje v družbi in njega rešitev zahteva cele ljudi. Nekateri v svoji salomonski modrosti celo trdijo, da tega vprašanja sploh ni, ali pa da ni tako važno, da bi se ga jemalo v poštev. To je pa ravno vsa tragika, v kateri se vsa evropska buržuazija, etično in moralno skrahirana, s svojo nesposobnostjo odlikuje in misli, da bo z bajoneti in pendreki uravnala družabne odnose. Ne baš majhen delež krivde neznanih socialnih razmer v družbi nosi tudi inteligenca, katera bi morala biti nekak posredovatelj med izkoriščanimi in izkoriščevalci, katera izvemši malega števila častnih izjem, še vedno smatra delavca in kmeta kot človeka druge vrste, pozablajoč, da sta ta dva sloja glavna stebra vsakega naroda, nosilca in stvaritelja občega blagostanja v družbi.

(Dalje prih.)

Javna zborovanja in volilni sestanki

za listo tov. D. Ljotiča:

V brežiškem srezu:

V ponedeljek 22. aprila ob 8. uri v Rajhenburgu; ob pol 11. uri v Koprivnici; ob 14. uri v Podsedri; ob 19. uri v Vidmu.

Veletrgovina z železnino

PETER MAJDIČ
»MERKUR«

Celje Kranj

dobavlja vse v stroko spadajoče predmete najpovoljneje.

Svoji k svojim! Zahtevajte ponudbel

Sukno za pomladanske obleke si bodele nabavili po najnižjih cenah le v tovarniški prodajalni

Teo Karovič

ki je cene resnično znižal od 20% do 40%

Pred nakupom oglejte si neobvezno zalogo v Gradišču — nasproti drame

Barve, lake, firnež in vse v slikarsko in pleskarsko stroko spadajoče predmete nudi najugodnejše in v prvovrstni kvaliteti

»Lustra«, V. Laznik, Ljubljana

Gospodstva cesta 8 (poleg Slamiča), telefon št. 27-53

Člani »Boja« s šlansko izkaznico, poseben popust!

F. HRENORIČ

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta št. 28

Telefon 24-04

V torek 23. aprila ob 20. uri v Blanci.

V sredo 24. aprila ob 20. uri v Sevnici.

V četrtek 25. aprila ob 20. uri v Zabukovju.

V nedeljo 28. aprila shodi v Bizeljskem, Dobovi, Kapelah in Zakotu.

Uro zborovanja in spored shodov za naslednji teden bomo objavili v prihodnji številki »Prelom«.

V krškem srezu:

V ponedeljek 22. aprila ob 7. uri v Radečah — Narodni dom; ob pol 11. uri v Boštanjah ob Savi; ob 15. uri v Veliki Dolini; ob 18. uri v Krški vasi.

V torek 23. aprila ob 20. uri na Raki.

V sredo 24. aprila ob 20. uri na Bučki.

V četrtek 25. aprila ob 20. uri v Skočjanu.

V petek 26. aprila ob 20. uri v Trzišču.

V soboto 27. aprila ob 20. uri v St. Janžu.

V konjiškem srezu:

V ponedeljek 22. aprila ob 8. uri v Konjicah; ob 11. uri v Oplotnici; ob 14. uri v Tapanjah; ob 16. uri v Ločah.

V kranjskem srezu:

V torek 23. aprila ob 20. uri v Trzišču — hotel »Pošta«.

V novomeškem srezu:

V ponedeljek 22. aprila ob pol 9. uri v Novem mestu; ob 15. uri v Trebnjem.

Mala borza

Beseda 50 par

 Premog, drva, koks
V. Podobnik, Tržaška c. 16
Telefon 33-13

Priporoča se Janko Rant, specerijska trgovina na drobno in debelo v Kranju.

Snežinka samodelujoči mlini prašek, je najboljši, najcenejši in 100%-en domači izdelek.

Šivalni stroji od Din 1500 naprej
Otroški vozički od Din 200 naprej. Dvokolosa od Din 900 naprej. »Sachs« motorji od Din 5000 naprej. Ceniki franko
»TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovška 4

Buffet-restavracija Slamič

priporoča najboljša vina in najizbranejša jedila

Čez ulico

primeren popus

SLAVIJA zavaruje

izplačilo kapitala ob doživljanju starosti in ob smrti, ter proti škodam požara, vloma, toče, strele, odgovornosti pred zakonom, telesnega pohabljenja, avtomobilskih nesreč, nesreč na železnicah, pri sportu itd.

Centrala v Ljubljani, Gosposka ulica 12, telefon št. 2176 in 2276

Naslov: »SLAVIJA«, jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Podružnice in zastopstva po vsej državi